

Tot i que els seus orígens són al món rural, aquest esport ha arribat a omplir graderies com les de l'Stade de France, a París. Fem un recorregut per la història més recent del rugbi català, de la mà de la USAP; el seu equip més gloriós

El rugbi va arribar a l'inici del segle XX al Migdia francès i a la Catalunya Nord des d'Anglaterra. Va tenir molt d'èxit entre la població rural, mentre que al nord de l'estat francès es jugava més aviat el futbol. Fins i tot, en una època de manifestacions pageses multitudinàries i violentes, sembla que el desenvolupament del rugbi va ser una tria política. Aquest complet esport permetia formar els futurs soldats pagesos que, en primera línia de la Primera Guerra Mundial, es farien matar per les raons fosques d'un país que mai no els havia respectat. Com a record d'aquests rastres de la francesització a través de l'esport i de la guerra tenim el monument als "morts pour la France" a l'entrada principal de l'estadi Aimat Giral –ahora, nom d'un nord-català de divuit anys mort en les trinxeres després d'haver donat el seu primer títol a la USAP–. Vuitanta anys després del trauma d'aquesta carnisseria que ens ha fet francesos per la sang vessada dels nostres avantpassats –i malgrat ells–, retrobem el nostre orgull de ser catalans i reivindicuem el nostre dret a la diferència gràcies al mateix rugbi. Amb la professionalització i l'augment de la mediatització del campionat francès hem sabut mostrar que hi havia un rugbi català competitiu i ambiciós. En un departament deprimat, la gent necessita veure que també pot guanyar i retrobar l'orgull i l'esperança.

Des de fa uns anys, les senyeres i els símbols catalans acompanyen l'afició per omplir els estadis allà on viatgen.

El rugbi, eina de catalanitat a la Catalunya Nord

Orgullosos de ser catalans. El 1998, 40.000 nord-catalans (un 10% de la població de la Catalunya Nord) envaïen París per animar la USAP, la Unió Esportiva Arlequins de Perpinyà, en la final del campionat, després d'uns resultats fantàstics i quasi mira-

culosos. Amb aquesta epopeia, l'afeció de la USAP, que llavors es limitava a exjugadors, es va obrir a un públic més ampli, amb joves i dones. Va ser el trencament d'anys d'autoodi materialitzat pel lema "Fiers d'être catalans" ("Orgullosos de ser cata-

lans”) que trobàvem en tot el merxandatge usapista.

La USAP, que tenia encara jugadors pagesos, s'enfrontà a l'Stade de France de París, equip amb un pressupost molt més important que el nord-català i amb jugadors catalans, bascos i occitans, ja que no hi ha una tradició rugbística a la capital.

Portats en un núvol, els nord-catalans ens vam adonar de l'amplitud d'aquella final quan vam entrar en un Stade de France ple de senyeres. Fins i tot arreu dels Països Catalans tothom es va quedar bocabadat davant d'una explosió de catalanitat que ningú no s'esperava. Malauradament, vam perdre aquella final i també la següent, el 2004, contra el mateix equip.

Per a molts nord-catalans que es van desplaçar a París per aquesta ocasió, la festa ja va començar als TGV, amb un revisor eufòric cantant al micròfon. Es va fer carn a la brasa i musclos sota la torre Eiffel, i es van ballar sardanes al seu voltant. Després de la devastadora derrota, encara es va continuar cridant “USAP! USAP!”. En aquell moment, van posar la música de l'estadi al màxim per fer callar els catalans una vegada més i la policia va escortar els afeccionats usapistes fins al tren. L'última paraula la va tenir el capità parisenc, que, reprenent un discurs del general De Gaulle després de l'alliberament de París, va dir als mitjans “*Paris assiégé, Paris occupé, Paris libéré!*”. La televisió francesa havia censurat la mar de senyeres en les graderies, per limitar-se a ensenyar els pocs “afeccionats” parisencs convidats i disfressats al voltant del camp.

La final del 1998 va ser, malgrat tot, una gran victòria, després de 350 anys de colonització francesa.

La USAP, més que un club. Tal com el FC Barcelona durant la dictadura franquista, la USAP ha esdevingut el portabandera del poble català. Tot va començar amb la idea original de l'Alà Teixidor, entrenador de la USAP a la final de 1998. Va decidir de motivar els seus jugadors posant l'“Estaca”, la cançó de Llach, durant els entrenaments. Poc després, va esdevenir l'himne de l'equip i l'afecció l'entonava a l'inici de cada partit. Al

Alà Teixidor, entrenador de la USAP a la final de 1998, va motivar els jugadors posant “l'Estaca” durant els entrenaments. Poc després, va esdevenir l'himne de l'equip

mateix temps, van començar a aparèixer cada vegada més senyeres a l'estadi.

Fins als anys setanta, els jugadors parlaven català sobre la gespa –per això els francesos els anomenaven “*les espagnols*”– però es veien poques senyeres. Quan la llengua va desaparèixer, van sorgir aquests símbols dels somnis per compensar el sentiment d'haver perdut les arrels. L'afecció a aquest gran equip de rugbi ha esdevingut una teràpia de grup. És la prova que encara existim com a poble, malgrat el trauma profund d'haver perdut en bona mesura la llengua.

Molts sud-catalans que seguien la USAP per TV3 no es van equivocar veient-hi un fenomen excepcional. Així, nombroses penyes de seguidors es van anar creant arreu dels Països Catalans.

La primera penya del sud es va crear a Manresa i es va dir la penya Muscat en honor al vi dolç de Ribesaltes. Davant del repte de fer de la USAP el club de tots els catalans i no solament d'un departament francès, es va crear la penya dels Angelets de la Terra a Perpinyà, que va fer d'enllaç entre els catalans del nord i del sud a través d'una revista mensual i d'una web que encara existeixen. Quan es va crear, molts usapistes criticaven que el seu mitjà de difusió s'expressés en català; els titllaven d'extremistes que volien recuperar la USAP per objectius polítics. Avui dia s'escriu en català i en francès en el fòrum de la USAP, on es

parla de política i de catalanisme amb plena normalitat i sense que ningú gosi criticar-ho.

La Bronca 2003, la penya del nord més important, amb uns 200 socis, acaba de crear una bandera on es veu un romb amb les quatre barres, el mapa dels Països Catalans i el crít de guerra dels Angelets de la Terra (els originals) al 1659: “*Visca la terra!*”. Es veu, doncs, que la mentalitat ha anat canviant, fins al punt que la temporada passada van aparèixer moltes estelades al camp.

Després van venir altres penyes, com les de Gandia, Gràcia, Barcelona, Vic, Vilanova i la Geltrú, etc. Per desgràcia, els afeccionats i les penyes –el “setzè home en cada partit”– són aquí només per pagar. El president de l'equip, Marcel Dagrenat, sempre ha privilegiat els polítics que donen moltes subvencions per a l'equip i per a la construcció del nou estadi. I la direcció del club no ha sabut afavorir els lligams entre penyes del nord i del sud.

L'obertura al sud. Aprofitant el “fenomen USAP”, Dagrenat va desenvolupar un màrqueting destinat a atreure patrocinadors sud-catalans. Una finestra televisiva era essencial per a un club que volia projectar-se cap al sud, ja que al nord hi trobem la competència de Beziers, Narbona i Montpellier. TV3, que havia retransmès la final de 1998, es va fer patrocinador del club i va emetre els partits

El president de la USAP, Dagrenat, ha privilegiat els polítics que donen moltes subvencions, però no va saber afavorir els lligams entre les penyes del nord i del sud

Afeccionats de la USAP, juntament amb l'equip tècnic del club, abillats amb indumentària catalana de dalt a baix, preparats per a l'encontre.

en diferit. D'altra banda, vam veure arribar sud-catalans com a directius del club.

La USAP, que volia formar jugadors a la Catalunya del sud, va signar un acord amb el Barcelona Universitari

La USAP de Barcelona va pujar de la tercera a la primera divisió espanyola en tres anys

Club (BUC), que va esdevenir la USAP de Barcelona i que va pujar de la tercera a la primera divisió espanyola en tres anys.

Fa dos anys, la televisió catalana va deixar de retransmetre els partits de la USAP i els resums en els telenotícies, malgrat una campanya organitzada per la Regidoria de la Cultura Catalana de Perpinyà. A més, aquesta temporada, la USAP que havia de jugar els quarts de final de la Copa d'Europa a Barcelona no ho va poder fer. Si a aquests problemes sumem la campanya de subscripció de "socios" en lloc de "socis", els toros presents sobre algunes samarretes de la botiga del club, la falta de respecte per les penyes, la samarreta que va perdre els colors d'origen, l'increment de privilegis per als socis VIP, que ha ofegat l'ànima popular del club, i l'abús del finançament públic, no resulta estrany que la fibra usapista vagi de mal borràs.

Sortosament, l'esperança de molts usapistes se centra en l'obertura del capital del club, que podria aportar més claredat a la gestió del club i permetre als afeccionats de decidir. Fins ara, la majoria del capital es quedava en les mans d'un grapat d'exdirigents, que no volien perdre el control. Això va obligar Dagrenat a amenaçar de dimidir si no s'acceptava l'arribada de nous accionistes. Després d'unes gestions de l'Ajuntament de Perpinyà, patrocinador número u del club, han arribat a un acord: al final d'aquesta temporada entraran nous patrocina-

Fa dos anys, TV3 va deixar de retransmetre els partits de la USAP

dors, que faran perdre la majoria absoluta de les accions als cinc opositors. Es tractarà de nous accionistes amb noms famosos, com l'exjugador Francesc Imbernon, i sobretot empreses sud-catalanes i potser el FC Barcelona, que ho anuncia des de fa unes temporades.

Els Dragons catalans, un projecte ambiciós.

La Catalunya Nord és una terra de rugbi a XV però també a XIII. La competència entre el XV i el XIII és de tota la vida. Si un jugador passa d'una modalitat de rugbi a l'altra és considerat com un traïdor. A la primera divisió de l'estat francès tenim dos equips catalans: la UTC i el Salanque Méditerranée Pia Rugby XIII, de Pià (Rosselló). La UTC (Union Treiziste Catalane, de Perpinyà) és el fruit d'una fusió entre el XIII Català i Sant Esteve XIII que li va permetre de guanyar les dues últimes lligues franceses amb força facilitat. La falta d'atractiu d'aquest campionat de pobles no permetia a la UTC de créixer. Així doncs, va decidir entrar en la lliga anglesa, la més prestigiosa de l'hemisferi nord. A la Super League, la UTC va esdevenir "Els Dragons Catalans".

El XIII és també l'esport de les classes populars angleses, que podem trobar cada cap de setmana pels carrers de Perpinyà. És un èxit financer per a l'aeroport i per als botiguers de la fidelíssima vila, que reben amb les mans obertes milers de viatgers per partit, no en va hi ha hagut caps de setmana que els anglesos han gastat fins a dos milions d'euros. A més de bon gestor, el president, Bernat Guasch, és un home que gaudeix de la seva identitat catalana. Podem dir que és un gran patriota, que posa *Els Segadors* a cada partit perquè "també és el nostre himne". Val la pena anar a l'estadi només per sentir el cantant Albert Bueno, que es planta al mig de l'estadi i canta l'himne davant dels catalans drets.

A Toluges (Rosselló), hi juguen també les noies. L'equip femení de rugbi a XV, l'USAT, va guanyar els dos últims campionats de França de primera divisió.

Pere Habet

6è
Premi
de PERIODISME
d'INVESTIGACIÓ

RAMON
Barnils

La dotació del premi serà de 3.333 euros.

Els treballs, inèdits i escrits en català hauran de presentar-se al setmanari **EL TEMPS** abans del 30 de setembre de 2006 per correu ordinari:

Avd. Baró de Càrcer, 37. 1er, 1a, 46001 València
o per correu electronic: premi.barnils@eltemps.net

L'obra guanyadora serà publicada al setmanari **EL TEMPS**

El premi es farà públic durant el sopar de lliurament dels XV Premis Octubre que tindrà lloc a València el 28 d'octubre de 2006

Per a més informació:

Av. Baró de Carcer, 37, 1r, 1a.
46001 València
Tel. 963 535 100
Fax 963 534 569
premi.barnils@eltemps.net
www.eltemps.net

